

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
Ректор ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет»

_____ Світлана Омельченко

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступників на денну (заочну) форму навчання
ФАКУЛЬТЕТУ ГУМАНІТАРНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ
для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю
053 Психологія**

ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ**«РЕКОМЕНДОВАНО»**Вченою радою
факультету гуманітарної
та економічної освітиПротокол № 7
від « 15 » квітня 2022 р.**ПРОГРАМА**
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступників на денну (заочну) форму навчання
ФАКУЛЬТЕТУ ГУМАНІТАРНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ
для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю
053 Психологія

Укладачі програми:

Саврасов М. В. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Мамічева О. В. – доктор психологічних наук, професор, декан факультету спеціальної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Мелоян А.Е. – кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології;

Омельченко М. С. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри спеціальної педагогіки та інклюзії ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Пояснювальна записка

Програма складена колективом фахівців в галузі психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» з урахуванням вимог щодо обсягу професійних знань, вмінь та навичок претендентів для навчання в аспірантурі зі спеціальності 053 «Психологія».

Мета іспиту — встановити глибину необхідних знань абітурієнта зі спеціальності, рівень його підготовки до самостійної науково-дослідницької роботи.

Під час вступного іспиту претендент має продемонструвати глибокі системні знання із загальної психології, вікової та педагогічної психології, методологія наукових психологічних досліджень та експериментальна психологія. Він має продемонструвати чітке розуміння сучасного стану психології як науки, дефініювати сутність психічних явищ та процесів, володіти методологією правильного застосування загальних та специфічних методів наукових досліджень в галузі психології, мати передумови креативного мислення та сформувану на належному рівні культуру наукової діяльності. Претендент має показати чітке розуміння основного предмету психології, психічних феноменів та закономірностей, які лежать у їх основі.

Вступний іспит до аспірантури проводиться у формі усної співбесіди за трьома питаннями екзаменаційного білету. Час підготовки – одна година.

**Перелік опорних питань для складання вступного іспиту зі спеціальності
033 «Філософія»**

1. Об'єкт та предмет психології. Еволюція засобів розуміння предмету психології у історії психології.
2. Місце психології в системі наук. Зв'язки психології с іншими науковими дисциплінами. Диференціація психологічної науки. Галузі сучасної психології.
3. Методи пізнання в психології. Класифікація методів психології за Б. Г. Ананьєвим.
4. Особливості і фактори розвитку особистості. Структура особистості. Спрямованість особистості. Теорії особистості.
5. Поняття про відчуття; види та властивості відчуттів. Закономірності та якості відчуттів. Поняття про психофізику.
6. Поняття про сприймання. Види сприймання. Механізми сприймання простору, часу, руху. Властивості сприймання, ілюзії сприймання.
7. Поняття про уяву. Теорії уяви. Види уяви та їх роль в побудові діяльності. Операції побудови образу уяви. Процес та механізми творчості.
8. Функції, властивості та види уваги. Методи вивчення уваги. Теорії уваги.
9. Властивості пам'яті. Процеси та види пам'яті Пам'ять і навчання.
10. Поняття про мислення. Логічні форми мислення. Види мислення та їх характеристика. Операції мислення.
11. Поняття темпераменту. Теорії та типи темпераменту. Структура темпераменту.
12. Поняття діяльності. Види діяльності. Психологічна структура діяльності. Навички та вміння; види навичок.
13. Мотиви діяльності. Функції мотивів. Мотив та мотивація.
14. Поняття спілкування; функції спілкування. Основні теоретичні

підходи до дослідження спілкування у західній психології.

15. Поняття про групи. Етапи розвитку груп. Взаємодія індивіда та малої групи. Види груп. Рівні розвитку груп.

16. Вікова періодизація психічного розвитку людини.

17. Методи вікової психології, їх характеристика.

18. Діалектика взаємозв'язку навчання, виховання і розвитку. Поняття зони «найближчого розвитку». Проблема розширення вікових можливостей засвоєння знань.

19. Психологічна характеристика процесу навчання. Навчальна діяльність, її структура.

20. Загальна психологічна характеристика дітей раннього віку. Роль предметної діяльності і спілкування з дорослими у психологічному розвитку дитини раннього віку.

21. Роль гри у психічному розвитку дошкільника. Характеристика пізнавальних процесів дошкільників.

22. Психологічна готовність старшого дошкільника до навчання в школі.

23. Основні закономірності психічного розвитку молодшого школяра. Розвиток особистості у молодшому шкільному віці.

24. Загальна психологічна характеристика підлітка. Психологічні новоутворення у підлітковому віці.

25. Психологічна характеристика особистості підлітка. Спілкування підлітка з товаришами.

26. Причини асоціальної поведінки важковиховуваних підлітків.

27. Причини асоціальної поведінки важковиховуваних підлітків.

28. Помилки сімейного виховання та виникнення відхилень у поведінці підлітків.

29. Соціально-психологічні умови формування особистості в юнацькому віці. Вплив спілкування та стосунків з ровесниками на розвиток особистості старшокласника.

30. Навчально-професійна діяльність – провідний вид діяльності в юнацькому віці. Навчальна діяльність і розумовий розвиток старшокласників.
31. Поняття про психологічне вимірювання.
32. Організація наукових досліджень в психології. Характеристика етапів наукового дослідження.
33. Види змінних у психологічному експерименті та засоби їх контролю.
34. Поняття про експериментальну вибірку, критерії та способи її створення.
35. Вплив особистості експериментатора на результати експерименту.
36. Класифікації психологічного експерименту.
37. Природний експеримент: історія виникнення та специфіка.
38. Планування експерименту. Основні експериментальні плани.
39. Дослідження одного досліджуваного.
40. Формуючий експеримент.
41. Методи статистичної обробки результатів експерименту.
42. Експерименти у загальній психології.
43. Експериментальні дослідження у соціальній психології.
44. Проблематика та специфіка досліджень у віковій психології.
45. Експериментальне дослідження пам'яті в Харківській психологічній школі. Відомі експерименти засновників Харківської психологічної школи.

Список рекомендованої літератури.

1. Варій М. Й. Загальна психологія.: підр. К.: Центр учбової літератури, 2009 . 1007 с.
2. Варій М. Й. Психологія : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2016 . 287 с.
3. Волошина В.В., Долинська С.О., Савицька С.О., Темрук О.В. Загальна психологія: Практикум: [навчальний посібник] /В.В. Волошина, С.О. Долинська, С.О. Савицька, О.В. Темчук. – К.: Каравела, 2005. – 280 с.
4. Галян О. І. Експериментальна психологія: навч. посіб. / О. І. Галян, І. М. Галян. К.: Академвидав, 2012. 400 с.
5. Дрозденко, К. С. Загальна психологія в таблицях і схемах : Навч. посібник. Київ : Професіонал, 2004 . 304 с.
6. Загальна психологія : Підручник / за ред. О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Каравела, 2012. – 464 с. Гриф надано МОН України (гриф № 1.11-846 від 01.03.2008 р.)
7. Загальна психологія:Підручник для студентів вищих навчальних закладів / С.Д.Максименко, В.О.Зайчук, В.В.Клименко, В.О.Соловієнко. За загальною редакцією академіка С.Д.Максименко. К.:Форум, 2000.-543с
8. Клименко В.В. Психологія творчості. Навчальний посібник.К.:Центр навчальної літератури,2006.-480с.
9. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - К.:Ельга,Ніка-центр,2003 400с
10. Корольчук М.С., Криворучко П.П. Історія психології: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] /М.С. Корольчук, П.П. Криворучко. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. – 248 с.
11. Корольчук М.С.,Осьодло В.І. Психодіагностика. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг.ред. М.С. Корольчука.-К.:Ельга, Ніка-центр, 2004.-400с.

12. Лозниця В. С. Основи психології та педагогіки : навч. посіб / В. С. Лозниця - Київ : КНЕУ, 2001. 288 с.
13. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: [навч. посібник] /П.А. М'ясоїд. К.: Вища школа, 2000. 479 с.
14. Максименко С. Д. Загальна психологія : навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2004 . 272 с.
15. Максименко С. Д. Соловієнко В. О. Загальна психологія : навч. посібник. Київ : Форум, 2000 . 544с.
16. Максименко С.Д. Носенко Е.Л. Експериментальна психологія. (Дидактичний тезаурус). Навч. Посіб., К.: МАУП, 2002. – 128с.
17. Моргун В. Ф., Тітов І. Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е вид. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 464 с.
18. Морозов М. С., Бондар В. В. Клінічна психологія. - К. 2001.- Бібліогр.: с. 109- 112.
19. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник. – К: Центр навч. літ-ри, 2005. 624с.
20. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія:Навчальний посібник. - К.:Академвидав, 2005.448с.
21. Основи психології / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. - К.: Либідь, 2002. - С. 9-45.
22. Панок В., Титаренко Т., Чепелева Н та інші. Основи практичної психології: Підручник. Київ: „Либідь”, 2003. – С. 112 - 190.
23. Психологія / За ред. Ю. Л. Трофімова - К.: Либідь, 1999. С.12-64.
24. Психологія: [підручник] /За ред. Ю.Л. Трофімова. К.:Либідь, 1999. 558с.
25. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. - 3-тє вид. стереотип. К.: Либідь, 2001. - 560 с.

26. Психологія: підручник / За ред. І.Ф. Прокопенка- Х.: Фоліо, 2012. 863 с.
27. Психологу для роботи: діагностичні методики: збірник [Текст] / [уклад.: М. В. Лемак, В. Ю. Петрище]. Вид. 2-ге виправл. Ужгород: Видавництво О. Гаркуші, 2012. 616 с.
28. Рибалка В. В. Методологічні питання наукової психології (Досвід осо-бистісно-центрованої систематизації категоріально-поняттєвого апарату): Навчально-методичний посібник. К.: Ніка-Центр, 2003. 204 с.
29. Роменець В.А., Маноха І.П. Історія психології ХХ століття. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, що навчаються за спеціальністю «Психологія». Київ: Либідь, 2003. 986 с
30. Савченко О. В. Структурні компоненти процесу поняттєвого мислення: Монографія. – Херсон: ПП Вишемирський В. С. , 2012. 264 с.
31. Сандберг Н. Клінічна психологія. Теорія, практика, дослідження. 5-е міжнародне видання / Н. Сандберг, А. Уайнбергер, Д. Таллін. – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК. – 2007. – 600 с.
32. Семиченко В.А. Психологія мовлення. Навчальний посібник.-К: «Магістр-S»,1998.112с.
33. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 296 с.
34. Степанов О. М. Основи психології і педагогіки: навч. посіб. / О. М. Степанов, М. М. Фіцула. – 3-тє вид., допвн. – К.: Академвидав, 2012. 528 с. (Серія «Альма-матер»)
35. Тодорова І. С., Павленко В. І. Психологія і педагогіка : навч. посібник / І. С. Тодорова - Київ : Центр учб. літ., 2016. - 227 с.
36. Ушакова І. М. Теоретико-методологічні проблеми психології: курс лекцій / І. М. Ушакова - Х. : НУЦЗУ, 2016. - 191 с.
37. Харченко С. В. Вступ до загальної психології : навч.посібник Харків : ХНУВС, 2009 192 с.
38. Цимбалюк І.М., Яницька О.Ю. Загальна психологія. Модульно-

рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів. К.: ВД „Професіонал”, 2004.- 304 с.